

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **T. R.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 2. 2016, č. j. JMK 21738/2016, sp. zn. S – JMK 95350/2015/ODOS/Fö, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. 3. 2018, č. j. 31 A 41/2016 - 46,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 3.400 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 5. 2015 Městský úřad Hodonín zamítl žalobcovy námitky a potvrdil záznamy bodů v registru řidičů. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl z důvodu opožděnosti. Spornou otázkou v projednávané věci proto je, zda žalobcem podané odvolání bylo včasné či opožděné.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Brně. Krajský soud shledal žalobu důvodnou, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud uvedl, že prvostupňové rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 5. 6. 2015. Následně žalobce podal odvolání prostřednictvím emailu, přičemž k žalobě byl přiložen printscreen odeslané pošty žalobce, dle něhož je v odeslané poště zpráva s předmětem Odvolání proti rozhodnutí č. j. 38294/2015/Lu, adresovaná na e-mail X dne 22. 6. 2015 v 18:24. Emailová

adresa X je úřední emailovou adresou oprávněné úřední osoby, která byla uvedena v rozhodnutích prvostupňového orgánu vůči žalobci. Dále ze správního spisu (konkrétně z průvodky doručeného digitálního dokumentu) vyplynulo, že odvolání žalobce bylo na elektronickou podatelnu prvostupňového orgánu doručeno dne 23. 6. 2015 v 07:57:42, zpracováno pak bylo téhož dne v 08:03:29. Jako odesílatel tohoto dokumentu byl uveden žalobce (označen včetně emailu X), nicméně u emailové adresy odesílatele byl uveden X, namísto. Nadto byla tato věc označena jako FW: Odvolání proti rozhodnutí č. j. 38294/2015/Lu. Obsahově shodné odvolání bylo žalobcem podáno k poštovní přepravě dne 29. 6. 2015, nebylo však opatřeno jeho podpisem. Žalovaný žalobce výzvou ze dne 30. 6. 2015, č. j. 50998/2015/Lu vyzval k odstranění nedostatku podání, neboť podání neobsahuje vlastnoruční podpis osoby, která jej činí. Žalobce následně této výzvě vyhověl, své podání podepsal a k poštovní přepravě jej předal dne 17. 7. 2015, přičemž toto bylo prvostupňovému orgánu doručeno dne 20. 7. 2015. Prvostupňový orgán poté odvolání postoupil žalovanému, který odvolání zamítl napadeným rozhodnutím pro opožděnost. Konstatoval, že pro včasnost podaného odvolání by odvolání muselo být doručeno prvostupňovému orgánu nebo podáno jako zásilka provozovatele poštovních služeb nejpozději dne 22. 6. 2015.

[4] Krajský soud uvedl, že žalobce předmětné odvolání nezaslal na oficiální elektronickou adresu podatelny prvostupňového orgánu (epodatelna@muhodonin.cz), z čehož však nevyplývá neúčinnost tohoto podání, neboť z žádného právního předpisu (tedy ani ze zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, či vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby) takový automatický následek neplyne. Soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 Ans 5/2010-172, ze kterého vyplývá povinnost osob zasílat datové zprávy do elektronické podatelny orgánu veřejné moci. Pokud tedy osoba učinila své elektronicky podepsané podání jinak než prostřednictvím elektronické podatelny (v daném případě prostřednictvím běžné emailové adresy správního orgánu), nemohlo se jednat o podání ve smyslu § 37 odst. 4 věty první správního řádu. Současně však Nejvyšší správní soud uvedl, že podání, byť elektronicky podepsané, avšak nezaslané na adresu elektronické podatelny, je srovnatelné s podáním učiněným pomocí jiných technických prostředků ve smyslu věty druhé citovaného paragrafu, a je-li v pětidenní lhůtě potvrzeno či doplněno, je na ně nutno nahlížet jako na účinně podané.

[5] Soud dále odkázal na § 2 odst. 1 a § 5 odst. 1 vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, a konstatoval, že oprávněná úřední osoba, která na svůj úřední email obdržela podání žalobce označené jako odvolání (a jež navíc odvoláním bylo i svým obsahem), má povinnost zajistit jeho oficiální spisovou evidenci (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 1. 2016, č. j. 29 A 157/2015-67). V projednávané věci tak oprávněná úřední osoba však nepostupovala. Podání žalobce ze dne 22. 6. 2015 nebylo oficiálně zaevidováno, ani nebylo učiněno součástí správního spisu.

[6] Předmětné odvolání bylo na oficiální podatelnu zasláno panem S. L., o čemž svědčí emailová adresa odesílatele tohoto podání, jakož i označení věci písmeny FW poukazující na přeposlání emailu. Jelikož prvostupňový orgán a následně i žalovaný nijak neprokázali, že by toto odvolání bylo zasláno oprávněné úřední osobě až dne 23. 6. 2015, soud přisvědčil argumentaci žalobce, který odesláním odvolání dne 22. 6. 2015 prokazoval printscreenem své odeslané pošty. Závěrem soud upozornil na § 40 odst. 2 správního řádu, tedy že v pochybnostech se považuje lhůta za zachovanou, dokud se neprokáže opak.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[7] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalovaný (stěžovatel) kasační stížností.

[8] Stěžovatel namítá, že krajský soud rozhodnou právní otázku posoudil nesprávně, rozsudek považuje též za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[9] Po správním orgánu nelze dle stěžovatele požadovat, aby odpovídal za případné vady elektronických zpráv bez zaručeného elektronického podpisu, jakož i za přenos takových zpráv. Stěžovatel odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2006, č. j. 8 Afs 82/2006 - 72 a na něj navazující usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 9. 2007, sp. zn. IV. ÚS 692/06, dále pak na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2008, č. j. 8 Afs 55/2008 - 72, z nějž cituje, a na něj navazující usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. III. ÚS 2361/08. Stěžovatel ve svém rozhodnutí uzavřel, že žalobce byl povinen prokázat, že odvolání bylo v zákonné lhůtě doručeno správnímu orgánu. Prostý printscreen emailového účtu k prokázání doručení sám o sobě nepostačuje.

[10] Krajský soud však fakticky zastává názor, že v případě, kdy účastník řízení podá elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu odvolání na „prostý“ email úřední osoby, musí následně správní orgán prokázat, zda podání bylo učiněno včas a jakékoliv pochybnosti v tomto směru jdou k tíži správního orgánu. Stěžovatel se domnívá, že tento názor není správný a je v rozporu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu, přičemž krajský soud neuvedl žádné argumenty odůvodňující odchýlení od dosud zastávaných právních názorů.

[11] Jako příklad stěžovatel uvádí rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 Ans 5/2010-172, ve kterém soud konstatoval, že přijatá datová zpráva je považována za doručenou, pokud je dostupná v elektronické podatelně. Klást bez rozdílu na všechny pracovníky orgánu veřejné moci požadavky, aby každou nevyžádanou zprávu na jejich pracovní emailovou adresu podrobili zkoumání, zda nesplňuje požadavky podání podle správního řádu, by bylo absurdní. V rozsudku ze dne 23. 3. 2016, č. j. 6 As 276/2015-31 Nejvyšší správní soud konstatoval, že standardem pro posouzení včasnosti emailového podání je okamžik jeho dojití (doručení). Pro zachování lhůty nestačí poslední den elektronické podání odeslat. Pokud se účastník rozhodne komunikovat se správním orgánem prostřednictvím emailu, který je nezaručeným prostředkem komunikace, je jeho povinností prokázat, že podání správnímu orgánu skutečně došlo, resp. nese riziko, že tento způsob komunikace z nějakého důvodu selže a podání správnímu orgánu včas nedoručí.

[12] Krajský soud se však dle stěžovatele bez jakéhokoliv zdůvodnění odchýlil od uvedené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu.

[13] Na podporu své argumentace stěžovatel dále cituje rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 1 As 43/2017-25, ze dne 17. 2. 2016, č. j. 7 As 8/2016-37, ze dne 11. 6. 2015, č. j. 7 Azs 113/2015 - 32, a ze dne 9. 6. 2016, č. j. 6 As 37/2016 - 26.

[14] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že stěžovatel prakticky opakuje námitky, se kterými se krajský soud vypořádal. Elektronický podpis u emailu nemá vliv na přijetí emailu a na prokázání okamžiku doručení. Žalobce jasně prokázal, že zpráva obsahující odvolání byla doručena na SMTP server žalovaného v pondělí 22. 6. 2015 v 18:23:39 hodin. I kdyby byl předmětný email doručen na SMTP server až dne 23. 6. 2015, lhůta k podání odvolání hmotně právní, tedy postačí, aby byla zpráva v poslední den lhůty odeslána, nikoliv doručena. Argumentací stran doručení na SMTP server se sice krajský soud nezabýval, ale opět se jedná o tvrzení podporující jeho závěry. Za stěžejní považuje žalobce závěr krajského soudu, že oprávněná úřední osoba (pan S. L.) nepostupovala správním způsobem a podání žalobce ze dne 22. 6. 2015 tudíž nebylo oficiálně zaevidováno. To však nelze přičítat k tíži žalobce. Dále se žalobce ztotožňuje s posouzením věci krajským soudem.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[16] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[17] Podstata stěžovatelovy kasační argumentace tkví v názoru, že podal-li žalobce odvolání prostým emailem na email oprávněné úřední osoby, nikoliv na adresu elektronické podatelny, je doručení takové zprávy povinen prokázat. Printscreen odeslané pošty žalobce přitom k prokázání doručení zprávy nepostačuje. Stěžovatel své závěry podporuje bohatými citacemi judikatury Nejvyššího správního soudu.

[18] Kasační soud proto předesílá, že samotné dílčí závěry, které stěžovatel činí na základě rozsudků NSS, jsou platné a soud je nijak nezpochybňuje. Stěžovatel však tyto závěry zcela nesprávně aplikuje na projednávaný případ.

[19] Správní řád dává účastníku řízení možnost učinit své podání vůči správnímu orgánu různými způsoby a je pouze na něm, který z nabízených způsobů zvolí (§ 37 odst. 4 správního řádu). Pokud se účastník řízení rozhodne využít některého z nezaručených prostředků komunikace, jako je například emailové podání, musí mít na paměti, že s takovým způsobem mohou být spojena určitá rizika. Činí-li účastník podání prostřednictvím poštovních služeb, tzv. doporučeně, musí v případě sporu prokázat pouze podání k přepravě. Činí-li účastník úkon vůči správnímu orgánu elektronicky, obecně je na něm, aby doložil, že podání správnímu orgánu skutečně došlo (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 6/2015 - 47, a ze dne 7. 1. 2016, č. j. 9 As 43/2015 - 31), přičemž printscreen výpisu odeslaných emailových zpráv neprokazuje doručení do dispozice správního orgánu (rozsudek ze dne 11. 8. 2006, č. j. 8 Afs 82/2006 - 68, ze dne 23. 3. 2016, č. j. 6 As 276/2015 - 31).

[20] Uvedené závěry se však týkají situací, kdy účastník řízení tvrdí, že email byl odeslán a doručen, správní orgán jej ovšem z nějakého důvodu neobdržel (např. kvůli blokaci IP adresy serveru, ze kterého byl email odeslán z důvodu její potenciální škodlivosti - k tomu srov. rozsudek ze dne 29. 11. 2017, č. j. 1 As 214/2017 - 32).

[21] V projednávaném případě není sporu o tom, že email obsahující odvolání žalobce prvostupňovému správnímu orgánu doručen byl, a to na adresu oprávněné úřední osoby pana S. L. Tento závěr prokazuje obsah správního spisu, který zrekapituloval již krajský soud, a v něm zaznamenaná skutečnost, že dne 23. 6. 2015 v 7:57 pan L. žalobcův email přeposlal na adresu elektronické podatelny úřadu.

[22] Krajský soud s poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 Ans 5/2010 - 172, správně vysvětlil, že na žalobcův email s odvoláním, který byl zaslán na emailovou adresu úřední osoby, nikoliv do elektronické podatelny úřadu, nemůže správní orgán bez dalšího nahlížet, jako by nebyl doručen. Jak správně upozorňuje stěžovatel v kasační stížnosti, soud v uvedeném rozsudku konstatoval, že na podání se zaručeným elektronickým podpisem je možno pohlížet jako na podání dle § 37 odst. 4 věty první správního řádu jen tehdy, je-li učiněno na adresu elektronické podatelny. Soud však současně uvedl, že na podání učiněné na jinou adresu, než na adresu elektronické podatelny, je třeba hledět jako na podání, které musí

být dle § 37 odst. 4 poslední věty správního řádu do 5 dnů potvrzeno. Tento závěr vztáhl krajský soud správně i na projednávaný případ, v němž žalobce podal své odvolání obyčejným emailem bez zaručeného elektronického podpisu. Správní řád takový postup totiž nezapovídá. V případech, kde měl zákonodárce v úmyslu omezit zasílání podání správními orgány pouze na adresu elektronické podatelny, tak výslovně učinil (srov. např. § 14 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který stanoví povinnost podávat elektronické žádosti o informace prostřednictvím elektronické adresy podatelny povinného subjektu, byla-li zřízena).

[23] Proto potvrdí-li odesílatel způsobem uvedeným v § 37 odst. 4 větě první správního řádu své podání učiněné na jinou emailovou adresu správního orgánu, než adresu jeho elektronické podatelny, je třeba takové podání považovat za účinně doručené, a to dnem, kdy se správnímu orgánu dostalo do dispozice, tedy dnem doručení na první emailovou adresu úřadu, na kterou bylo podání zasláno. V souzené věci tedy dnem doručení odvolání na adresu oprávněné úřední osoby, nikoliv dnem, kdy podání úřední osoba přeposlala na adresu podatelny.

[24] V projednávané věci proto bylo třeba zkoumat, kdy byl oprávněné úřední osobě doručen email obsahující odvolání. Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že povinnost prokázat doručení emailu leží na žalobci (odesílateli) a že krajský soud v tomto směru nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu.

[25] Jak však soud již shora předeslal, závěr o povinnosti odesílatele prostého emailu prokázat jeho doručení do dispozice správního orgánu platí v situaci, kdy je spornou otázkou samotné doručení emailu, nikoliv jeho čas. Krajský soud správně konstatoval, že jedná-li se o obsahem o úřední podání (nikoliv soukromou poštu), je povinností úřední osoby, aby zajistila jeho evidenci (§ 2 odst. 1 a § 3 odst. 1 vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby). Zároveň je povinností správního orgánu zaznamenat datum a v případě elektronického podání i čas doručení dokumentu (§ 3 odst. 1 téže vyhlášky). V posuzovaném případě však součástí spisového materiálu není původní email, který žalobce odeslal ze své emailové adresy na adresu oprávněné úřední osoby s časem doručení tohoto emailu. Pokud by správní orgán postupoval řádně, byl by čas doručení žalobcova emailu zjistitelný ze správního spisu. Vlastním pochybením však identifikaci data a času doručení emailu znemožnil. Po žalobci proto není možné požadovat prokázání času doručení emailu, neboť povinnost zaevidovat podání s časem doručení stíhala stěžovatele.

[26] Vzhledem k tomu, že je zřejmé, že v projednávaném případě nebylo odvolání žalobce doručeno správnímu orgánu dne 23. 6. 2015 v 7:53, a skutečný čas doručení není ze spisu možné zjistit, přiklonil se krajský soud správně k argumentaci žalobce, neboť pochybení správního orgánu nemůže jít k jeho tíži. Pokud by správní orgán prvního stupně či žalovaný prokázali, že zpráva byla na email oprávněné úřední osoby skutečně doručena až dne 23. 6. 2015, bylo by na místě zamítnout odvolání jako opožděné. V takovém případě by žalobce neuspěl s argumentací, že email odeslal již dne 22. 6., kterou by dokládal printscreenem odeslané pošty, neboť jak již bylo výše řečeno, podání učiněné prostřednictvím emailu se považuje za doručené, dostane-li se do dispozice správního orgánu, a printscreen odeslané pošty neprokazuje doručení zprávy. Správní orgán tedy není povinen prokazovat včasnost emailového podání, je však povinen evidovat dokumenty tak, aby z nich byl údaj o čase doručení zjistitelný. Neučiní-li to, jedná se o jeho pochybení, které nelze přičítat k tíži účastníka řízení.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu podle § 60 odst. 1 s. ř. s. přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Náklady tvoří odměna a hotové výdaje zástupce, přičemž výše odměny za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Ačkoliv v době vydání rozsudku již žalobce nebyl zastoupen advokátem, v rámci řízení o kasační stížnosti za něj zástupkyně Mgr. Kateřina Tomášková učinila jeden úkon právní služby spočívající ve vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Soud proto žalobci přiznal částku 3.100 Kč, ke které připočetl paušální náhradu hotových výdajů zástupce žalobce ve výši 300 Kč za jeden úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu).

[29] Celkem tedy žalobci náleží náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 3.400 Kč. Stěžovatel je povinen ji uhradit k rukám žalobce v přiměřené lhůtě, kterou Nejvyšší správní soud stanovil v trvání 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. května 2019

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu